

Hegyesi Franciska⁷: MOOC a felsőoktatásban, MOOC az Óbudai Egyetemen

Absztrakt: Az első MOOC (Massive Open Online Courses) kurzust, amelynek célja, hogy nagyobb tömegek számára legyenek elérhetőek a felsőoktatás kurzusai, még 2011 őszén, a Stanford Egyetemen indították el. Az Óbudai Egyetem mindig nagy hangsúlyt fektet a korszerű oktatási módszerek használatára. 2012-ben létrehozta az Elektronikus és Digitális Tananyagok Irodáját és szabályozta az elektronikus tananyagok egységes közzétételét a Moodle keretrendszerben. 2014-ben megalakult a KÁRPÁT-MEDENCEI ONLINE OKTATÁSI CENTRUM (K-MOOC), amelynek egyik fő célja a magyar nyelvű online kurzusok indítása, elterjesztése. A jelenleg meghirdetett 9 kurzuson 551 hallgató tanul.

A MOOC megjelenése

"Az e-learning a tudás és készségek folyamatos asszimilációja, szinkron és aszinkron tanulási esemény, melyet az Internet technológiák segítségével kézbesít, támogat vagy szabályoz." [1].

Több mint 15 éve az amerikai Massachusetts Institute of Technology egyetem dolgozta ki az Open Course Ware projektet annak érdekében, hogy többen hozzáférhessenek az egyetemi előadások anyagához. Ez a kezdeményezés csak egy volt a sok jelből, hogy az e-learning hosszú távú sikere elkerülhetetlen. Segítségével személyre szabottá válhat a tanulás, releváns, interaktív, előnyös a tanulók és tanárok számára. A hallgatóknak többnyire tanulási igényeik vannak és nem e-learning igényeik ez a tény azt sugallja számunkra, hogy az e-learning egy megoldás és nem egy öncél.

Az első MOOC (Massive Open Online Courses) kurzust még 2011 őszén, a Stanford Egyetemen indították el, majd a massachusettsi MIT és a Harvard tette mindenki számára elérhetővé több óráját. Stanford kurzusán a beiratkozott diákok száma gyorsan elérte a 160 ezer főt. Mára már számos jól finanszírozott amerikai szolgáltató alakult, köztük a legismertebbek az Udacity, Coursera és az EDX. Európában jelenleg 597 MOOC kurzus érhető el, közülük legtöbbit a spanyol intézmények kínálnak, szám szerint 203-at, utána következnek a britek, 120-al, majd Franciaország, ahol 81 kurzust számolnak. A kelet-közép-európai régióból egyedül egy szlovák egyetem van jelen a MOOC piacon. A MOOC célja, hogy nagyobb tömegek számára legyenek elérhetőek a felsőoktatás kurzusai. A lehetőség mindenki számára nyitott, a kurzusok nem helyhez kötöttek, a tananyag elsajátításának ütemét a hallgató szabályozza.

Sok vita alakult ki a MOOC kapcsán, de ezek a viták többnyire az intézmények, a technológia és a gazdasági szempontok körül alakultak ki és nem a pedagógiai módszerek körül.

Az újfajta tudás és tanulási forma arra ösztönöz, hogy lényegében megváltozzon a tanulás dizájna, igényessé, innovatívvá váljon, hogy megváltozzon a tanítási és tanulási szemlélet.

A MOOC egy megkülönböztető eszköz, amely példátlan lehetőséget nyújt a jól bevált online oktatási formák átgondolására.

A MOOC tervezése folyamán figyelniünk kell, hogy az intézmény céljai és feladatok teljes összhangban legyenek:

- biztosítani kell, hogy egyformán elfogadott legyen a stratégia a közreműködő és felhasználók részéről,
- meg kell határozni az alap technikai feltételeket és képességeket, melyek támogatják a tanulást,
- egy fontos szempont a módszertan, és az eredmények értékelésének a kidolgozása.

⁷ Tanársegéd, igazgató, hegyesi.franciska@kvk.uni-obuda.hu

A K-MOOC elindítása az Óbudai Egyetemen

Az Óbudai Egyetem nagy hangsúlyt fektet a korszerű oktatási módszerek használatára. Ezt bizonyítja az is, hogy 2012-ben létrehozta az Elektronikus és Digitális Tananyagok Irodáját és szabályozta az elektronikus tananyagok egységes közzétételét.

Az Egyetem az oktatást támogató elemként, a Moodle rendszert használja mely egy nyílt forráskódú, ingyenes PHP nyelven íródott keretrendszer, első számú fejlesztője Martin Dougiamas (Ausztrália) aki a rendszert CMS-nek nevezi (Course Management System), de klasszikus értelemben a Moodle egy LMS (Learning Management System) rendszer, amely kezeli a tananyagot, a felhasználói szerepköröket, személyre szabhatóak a tananyagok, korlátozni lehet, hogy csak bizonyos tanulók, csoportok érhessék el a tananyagokat és ez akár teljesítménytől tehető függővé.

Az Egyetem a Moodle keretrendszert összekapcsolta a Neptun tanulmányi rendszerrel, az ott található kurzusok a megfelelő jogosultságokkal megjelennek a Moodle rendszerben is. Az oktatók itt teszik közé a tananyagaikat, sokan itt kérik a hallgatóktól a feladatok feltöltését, a tapasztaltabbak akár vizsga feltételeként itt elővizsgáztatnak a tesztek segítségével, a rendszer használata egyre nő, napi átlagban 41Gb adatforgalom van az oldalon.

2014-ben megalakult a KÁRPÁT-MEDENCEI ONLINE OKTATÁSI CENTRUM (K-MOOC), amelynek egyik fő célja a magyar nyelvű online kurzusok indítása, elterjesztése, elfogadtatása elsődlegesen a Kárpát-medencei magyarság, de minden magyar anyanyelvű számára. Biztosítson kredittel elismert online oktatási formát a Kárpát-medencei, részben, vagy egészben magyar tannyelvű képzést folytató felsőoktatási intézmények, hallgatói számára, illetve egy újabb oktatási formát az élethosszig tartó tanulás megvalósítására.

Induláskor a K-MOOC-hoz 16 magyarországi és 13 határon túli felsőoktatási intézmény csatlakozott.

A K-MOOC a Moodle keretrendszert használja, működése során vállalja, hogy:

- kiszolgálja a Kárpát-medencében magyar tannyelvű képzést folytató összes felsőoktatási intézményt,
- olyan magyar nyelvű, szakmailag magas szintű kurzusokat is indít, amelyek hazai és nemzetközi egyezmények alapján az akkreditációs követelményeknek is megfelelnek, ezzel is segítve a későbbiekben a határon túli felsőoktatási intézmények akkreditációját,
- a hálózathoz csatlakozó intézmények minden tudományterületen maguk is készíthetnek és meghirdethetnek kurzusokat,
- a centrum kurzusai ingyenesen felvehetőek mindenki számára.

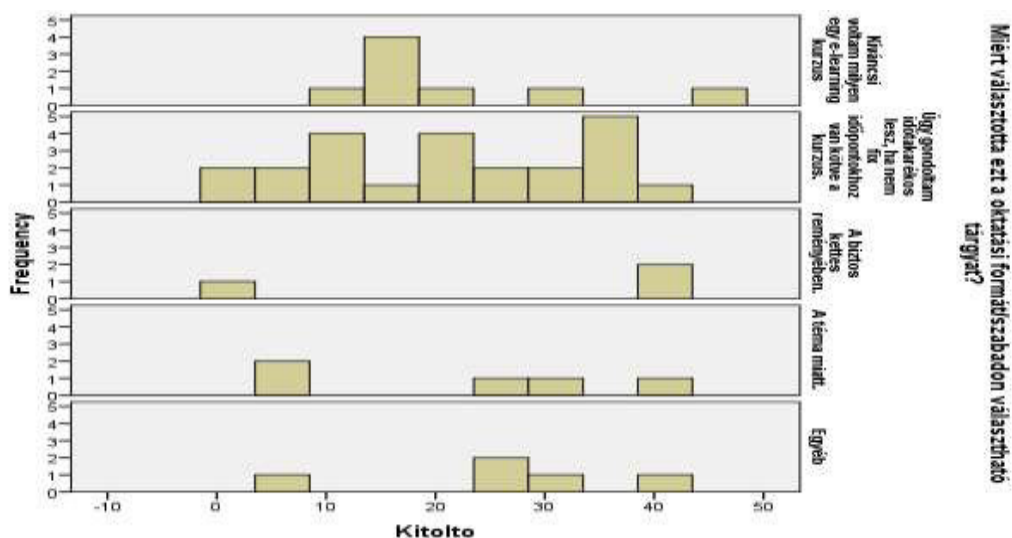
Eredmények

Az Óbudai Egyetem, a 2014/2015-ös tanév I. félévében négy e-learning alapú K-MOOC kurzust indított:

- A pedagógia alapjai (Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ), 71 hallgatóval
- Bevezetés az ergonómiába (Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar), 38 hallgatóval
- Egyéni és csoportos problémamegoldó technikák (Kandó Kálmán Villamosmérnöki Kar), 97 hallgatóval
- A Jazz kultúrtörténete (EKIK), 65 hallgatóval

A kurzusokon, amelyek szabadon választható tárgyak voltak kreditértékkel, összesen 271 hallgató vett részt, közülük 152-en sikeresen be is fejezték a kurzusokat, teljesítve a tantárgyi követelményeket.

A hallgatók körében végzett felmérésből kitűnik, hogy a kurzus kiválasztásánál az egyik fő szempont az időtakarékoság, hogy a kurzus ne legyen helyhez, de főleg pontos időhöz kötve ez a tényező nagyon fontos a levelező hallgatók esetében is.

1. ábra: Miért választotta ezt az oktatási formát?

Konklúzió

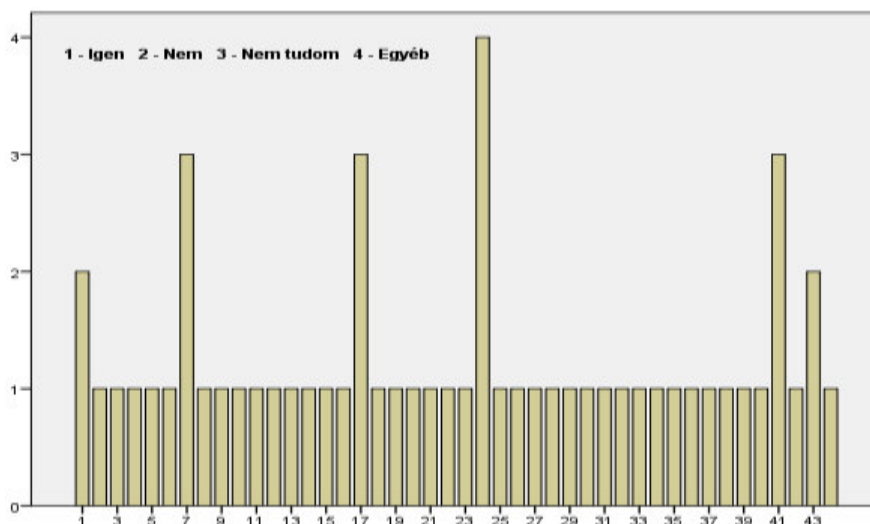
Természetesen a fentiek felvetnek kérdéseket is. Pótolhatja-e a MOOC a hagyományos egyetemek kurzusait? Miként tudják az egyetemek a fizetős kurzusaikból finanszírozni ezeket az ingyenes programokat? Miként lehet megtartani az amúgy is nehezen betartható etikai sztenderdeket, pl. hogy a kiadott feladatok megoldásánál ne másolják a diákok egymás anyagait?

A hivatalos és gazdasági kérdéseken kívül azonban pedagógiai, pszichológiai kérdések is felvethetők a MOOC-kal kapcsolatban. Elsőként felmerül a kérdés, hogy nem túl információ-központú-e ez a fajta oktatási forma. Lehet-e készségeket fejleszteni, a gyakorlatban is hasznosítható tudást adni virtuálisan. Ezzel összefüggésben az is kérdéses, hogy a tanulás személyes részének kikapcsolása milyen előnyökkel és hátrányokkal jár.

Az előnyök elvitathatatlanok: mindenki a saját tempójának, érdeklődésének és képességeinek megfelelően haladhat a kurzusokkal. Miközben tanul a földrajzi korlátok is eltűnnek: kapcsolatot is építhet hasonló érdeklődésű emberekkel a világ minden tájáról. Ugyanakkor hiányzik a tanulás személyes része, hiányzik az offline kooperáció, és a közös élmény.

Mindezek miatt talán nem várhatjuk, hogy az egyetemek falai a közeljövőben fognak leomlani, de a MOOC-ok érdekes kiegészítői lehetnek a formális keretek között zajló felsőoktatásnak.

A tanulók többsége pozitív élményekkel végezte a kurzusokat, a hallgatók 85%-a egyértelműen ajánlaná másoknak is ezt a kurzust.

2. ábra: Ajánlani fogja ezt a kurzust másoknak is?

A 2014/15/2 félévben 9 kurzust indítottunk a KMOOC keretében: A pedagógia alapjai (TMPK, 34 hallgató), Bevezetés az ergonómiába (BGK, 60 hallgató), Egyéni- és csoportos problémamegoldó technikák (KVK, 113 hallgató), A Jazz kultúrtörténete I. (EKIK 42 hallgató), A Jazz kultúrtörténete II. (EKIK, 150 hallgató), Minőségmenedzsment – (Gábor Dénes Főiskola, 9 hallgató), Mobil alkalmazás fejlesztés FirefoxOS platformon (NIK, 77 hallgató), Összetett hálózatok vizsgálata (AMK, 31 hallgató), Tartalomkezelés a felhőben - Orchard (NIK, 35 hallgató). A kurzusokra összesen 551 hallgató jelentkezett, ami az előző félévi tantárgyfelvétel duplája.

Mindezek tükrében sikeresnek könyvelhetjük el a kezdeményezésünket, tovább kell haladni az úton, melyen elindultunk, megnyerve minél több felsőoktatási intézményt, hogy aktív részese legyen a K-MOOC céljai megvalósításának.

Irodalom:

[1] Don Morrison " E-learning Strategies: how to get implementation and delivery right first time" 2003 p.9

[2] MOOC Open Online Courses,

<http://kmooc.uni-obuda.hu/sites/default/files/mooc.pdf#overlay-context=user/1>